

دیده‌بان تحریم

دوهفته‌نامه‌ی رصد و تحلیل تحریم

شماره‌ی ۳ - مرداد ۱۴۰۳ - نوبت اول

مرکز تحلیل
راهبردی و بین‌المللی

www.isacenter.ir

- ۱..... فهرست برجسب‌های تحریمی
- ۲..... سرمقاله
- ۴..... تحریم نفت‌کش ایرانی آرگو ۱
- ۵..... تمدید معافیت تحریمی عراق برای خرید برق از ایران
- ۵..... تحریم آمریکا علیه یک شرکت پژوهشی ایرانی در حوزه‌ی دارو و مواد شیمیایی
- ۶..... سایر اخبار مرتبط با تحریم

فهرست برچسب‌های تحریمی

واژه (برچسب)	صفحه	واژه (برچسب)	صفحه
	۵، ۴	ایران	
	۴	آرگو ۱	
	۵	آمریکا	
	۵	تسلیمات شیمیایی	
	۵	خرید برق	
	۵	شرکت تحقیقاتی حکیمان شرق	
	۴	شرکت ملی نفت کش ایران	
	۵	عراق	
	۵	کنوانسیون تسلیمات شیمیایی	
	۵	معافیت تحریمی	
	۵	وزارت امور خارجه	
	۴	ونزوئلا	

سرمقاله

با این که تعدد کنش‌های تحریمی در حوزه‌های گوناگون در دو هفته‌ی اخیر قابل توجه بوده است، اما بخش اصلی محتوای این شماره از نشریه‌ی «دیده‌بان تحریم» به معرفی و تحلیل چند کنش تحریمی مرتبط با ایران اختصاص دارد؛ تحریم‌هایی در موضوعات تکراری «حمل و نقل نفت ایران»، «فروش برق ایران به عراق» و موضوع نسبتاً نوپدید «برنامه‌ی ادعایی تسلیحات شیمیایی ایران». البته در بازه‌ی زمانی یادشده، زد و خوردهای تحریمی چین با آمریکا و هم‌چنین روسیه با غرب، هم‌چنان با قوت خود برقرار بوده است.

اوفک در ادامه‌ی کنش‌های خود علیه شبکه‌ی حمل و نقل نفت ایران، نام یک نفت‌کش را در فهرست تحریم‌های خود قرار داد. تحریم نفت‌کش‌های ایران یا کشتی‌های متعلق به جمهوری اسلامی ایران می‌تواند تا حدی در فروش نفت کشور تأثیر بگذارد. با این وجود، چنین اقداماتی توسط وزارت خزانه‌داری آمریکا در این زمان بیش‌تر به عنوان سیاست دولت بایدن برای پاسخ‌گویی به کنگره و در امان ماندن از فضای ضدایرانی واشینگتن محسوب می‌شود تا داشتن اثری واقعی بر فروش نفت. قوانین اخیر کنگره، دولت بایدن را ملزم کرده که به صورت حداکثری مانع فروش نفت ایران شود. در شماره‌های قبلی دیده‌بان تحریم پیش‌بینی شده بود که اوفک در هفته‌ها و ماه‌های آینده چنین روندی را پیگیری خواهد کرد. به‌طور کلی، سازوکار کنونی حمل و نقل نفت ایران و تسویه‌ی آن با تجربه‌ی تحریم‌ها، به‌ویژه تجربه‌ی فشار حداکثری (سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹)، به سطح مناسبی از پختگی و ثبات رسیده است. اکنون کشور می‌تواند به خوبی روند فروش نفت خود را از تأثیر تحریم‌های آمریکا محفوظ نگه دارد و سازوکارهای جاری تحریمی آمریکا نمی‌توانند اختلال بیشتری در این روند ایجاد کنند. این موضوع علت اصلی سروصداها و تلاش‌های جدید در واشینگتن و ابتکارات نمایندگان و سناتورهای آمریکایی برای متوقف کردن فروش نفت ایران است. در این راستا، یک توصیه‌ی مهم برای دولت جدید، به رسمیت شناختن تجربه‌ی موجود و محافظت حداکثری از سازوکار ایجادشده برای فروش نفت است. تجربه‌ی کشور در دوره‌های گذشته نشان داده که حتی با وجود توافق با قدرت‌های بین‌المللی و امکان فروش رسمی نفت، کشور نباید مسیرهای کنونی را کنار بگذارد و تنها به مسیر فروش رسمی متکی باشد.

مجوز خرید برق عراق از ایران برای چندمین بار متوالی طی شش سال اخیر از سوی وزارت خزانه‌داری آمریکا صادر شد. معافیت تحریمی عراق برای خرید برق از ایران در چارچوب سازوکار بانک تی.بی.آی عراق و با نظارت کامل وزارت خزانه‌داری آمریکا طراحی شده است. بر این اساس، منابع حاصل از فروش برق به عراق در حساب‌هایی در این بانک ذخیره می‌شود و ایران تنها می‌تواند به طور مشخص از این وجوه برای خریدهای بشردوستانه استفاده کند. آمریکا بارها ناراضی‌تبی خود را به طرف عراقی اعلام کرده و از این کشور خواسته تا با ارائه‌ی برنامه‌ای مشخص، وابستگی به ایران را کاهش دهد. اگرچه دولت عراق در کوتاه‌مدت نمی‌تواند این وابستگی را به طور قابل توجهی کاهش دهد، اما حرکت به این سمت در دستور کار بغداد قرار دارد که این برای ایران زنگ خطری است. اولاً، فروش برق به عراق حتی با سازوکار کنونی، منابعی را برای کشور تأمین می‌کند که از محل آن، برخی نیازهای ارزی دولت تأمین می‌شود (یا حداقل بخشی از فشار برای تأمین ارز را کاهش می‌دهد). ثانیاً، وابستگی عراق به ایران نوعی اهرم فشار برای تهران در مواقع ضروری ایجاد می‌کند. روند تحولات نشان می‌دهد که این دو مزیت مطلوب برای ایران دوام زیادی نخواهد داشت و جمهوری اسلامی باید از اکنون برای از دست دادن این مزیت‌ها و تعیین جایگزین‌های مناسب آماده باشد.

برخلاف برنامه هسته‌ای ایران که مناقشات آن بیش از دو دهه قدمت دارد، ادعای وجود «برنامه تسلیحات شیمیایی ایران» به سال ۱۳۹۷ و ارزیابی آمریکا از عدم تطابق ایران با تعهداتش تحت «کنوانسیون تسلیحات شیمیایی» (سی.دابلیو.سی) بازمی‌گردد. آمریکا بارها، از جمله در نشست اخیر «شورای اجرایی سازمان منع سلاح‌های شیمیایی»، از ایران خواسته است که به تعهداتش پایبند بماند. «برنامه تسلیحات شیمیایی ایران» بهانه جدیدی است که آمریکا در سال‌های اخیر برای ایجاد فشار بیشتر بر جمهوری اسلامی استفاده کرده است. واشینگتن ادعا می‌کند که ایران به عنوان بخشی از این برنامه، در حال توسعه یک عامل شیمیایی مبتنی بر دارو است. به نظر می‌رسد با گسترش جنگ‌ها در منطقه غرب آسیا و احتمال استفاده از تسلیحات شیمیایی با منشأ نامشخص در آینده، نسبت دادن هرگونه استفاده از این تسلیحات به ایران رایج شود. با این حال، حفظ پیشرفت‌های علمی کشور در زمینه‌هایی مانند داروسازی و اجتناب از تصمیم‌های عجولانه و محدودکننده به بهانه اعتمادسازی برای غرب ضروری است.

تحریم نفت کش ایرانی آرگو ۱

«دفتر پایش دارایی‌های خارجی» (اوفک) در تاریخ ۱۸ تیر ۱۴۰۳ (هشتم ژوئای ۲۰۲۴) نفت کش ایرانی «آرگو ۱» به شماره‌ی ثبت IMO 9187667 را به علت هم‌کاری در حمل‌ونقل محموله‌های میعانات گازی ایران به مقصد ونزوئلا در فهرست تحریم‌ها قرار داد. این نفت کش متعلق به «شرکت ملی نفت کش ایران پیش از این مشمول تحریم‌های ثانویه مربوط به ونزوئلا نیز بوده است.

تحلیل:

تحریم نفت کش‌های ایرانی یا متعلق به جمهوری اسلامی ایران می‌تواند تا حدی در روند فروش نفت کشور اختلال ایجاد کند. با این حال، اقداماتی از این دست توسط وزارت خزانه‌داری آمریکا در این برهه‌ی زمانی بیش از این‌که متضمن اثری واقعی بر این روند باشد، در راستای سیاست جاری دولت روبه‌پایان بایدن مبنی بر کسب مستمسک کافی برای پاسخ‌گویی به کنگره و فضای سیاسی ضدایرانی این روزهای واشینگتن است. قوانین اخیر کنگره دولت بایدن را ملزم کرده است تا به‌صورت حداکثری، مانع فروش نفت ایران شود.

در شماره‌های قبلی دیده‌بان تحریم پیش‌بینی شده بود که اوفک در هفته‌ها و ماه‌های آینده چنین روندی را در دستور کار خود قرار خواهد داد. در کل، سازوکار کنونی حمل‌ونقل نفت ایران و تسویه‌ی آن با در اختیار داشتن تجربه‌ی انباشته‌ی تحریمی، به‌خصوص تجربه‌ی دوره‌ی سخت فشار حداکثری (سال‌های ۱۳۹۷ الی ۱۳۹۹)، به حد مناسبی از پختگی و ثبات دست پیدا کرده و کشور اکنون قادر است به نحو مناسبی روند فروش نفت خود را از اثرپذیری در برابر تحریم‌های آمریکا مصون بدارد و سازوکارهای جاری تحریمی آمریکا قادر به ایجاد اختلال بیش‌تر در این روند نیست. همین موضوع را می‌توان علت اصلی سروصداها و تقلاهای نوپدید در واشینگتن و مشاهده‌ی گاه و بی‌گاه برخی ابتکارات از سوی نمایندگان و سناتورهای آمریکایی برای متوقف‌سازی فروش نفت ایران دانست.

در این راستا، یک توصیه‌ی سیاستی مهم برای کشور در دولت جدید، به رسمیت شناختن تجربه‌ی موجود و محافظت حداکثری از سازوکار ایجادشده برای فروش نفت است. تجربه‌ی کشور در دوره‌های پیشین نشان داده است که حتی در صورت وجود توافق با قدرت‌های بین‌المللی و ایجاد امکان فروش رسمی نفت، کشور نباید مسیرهای کنونی را کنار گذاشته و تنها به مسیر فروش رسمی متکی شود.

شماره‌ی خبر: ۰۰۵۱۴۰۳۰۵۱۰۱	تاریخ انتشار خبر: ۱۸ تیر ۱۴۰۳ (هشتم ژوئای ۲۰۲۴)
https://ofac.treasury.gov/recent-actions/20240708	
برچسب: ایران، نفت کش آرگو ۱، ونزوئلا، شرکت ملی نفت کش ایران	

تمدید معافیت تحریمی عراق برای خرید برق از ایران

یک سخنگوی وزارت خارجه‌ی آمریکا در مصاحبه با خبرگزاری المانیور اعلام کرد که واشنگتن در ۲۱ تیر ۱۴۰۳ (۱۱ ژوئای ۲۰۲۴) معافیت تحریمی عراق برای خرید برق از ایران را به مدت ۱۲۰ روز تمدید کرده است. آمریکا با گرفتن تضمین از دولت عراق مبنی بر کاهش تدریجی وابستگی به ایران در تأمین برق، این معافیت تحریمی را به صورت منظم از سال ۱۳۹۷ تا کنون برای بغداد صادر کرده است.

تحلیل:

معافیت تحریمی عراق برای خرید برق از ایران در قابل سازوکار بانک تی.بی.آی عراق و با راهبری و نظارت کامل وزارت خزانه‌داری آمریکا طراحی شده است. بر این اساس، منابع حاصل از فروش برق به عراق در حساب‌هایی در این بانک ذخیره شده و ایران تنها می‌تواند به شکل مشخصی، از این وجوه برای انجام خریدهای بشردوستانه استفاده کند. آمریکا بارها نارضایتی خود نسبت به این موضوع را به طرف عراقی اعلام کرده و از این کشور خواسته است تا با ارائه‌ی برنامه‌ای مشخص، در راستای کاهش وابستگی به ایران قدم بردارد. درست است که دولت عراق در کوتاه‌مدت قادر نیست این وابستگی را به میزان قابل توجه کاهش دهد اما حرکت به این سمت در دستور کار بغداد قرار دارد. این به معنای زنگ خطری برای ایران است. اولاً فروش برق به عراق حتی با سازوکار کنونی، بالاخره منابعی برای کشور تأمین می‌کند که از محل آن، برخی نیازهای ارزی دولت تأمین می‌شود (یا حداقل بخشی از فشار به دولت برای تأمین ارز کاهش می‌یابد). ثانیاً، وابستگی عراق به ایران به نوعی متضمن نوعی از اهرم فشار تهران بر بغداد در مواقع ضروری است. روند تحولات نشان می‌دهد که این هر دو موهبت مطلوب برای ایران، پایداری طولانی مدت ندارد و جمهوری اسلامی باید از اکنون برای دست دادن این مزیت و تعیین جایگزین‌های مناسب آماده باشد.

شماره‌ی خبر: ۰۰۵۱۴۰۳۰۵۱۰۲	تاریخ انتشار خبر: ۲۱ تیر ۱۴۰۳ (۱۱ ژوئای ۲۰۲۴)
https://www.al-monitor.com/originals/2024/07/us-renews-sanctions-waiver-iraq-purchase-iranian-electricity#ixzz8gJZSXg7m	
برچسب: آمریکا، ایران، عراق، معافیت تحریمی، خرید برق	

تحریم آمریکا علیه یک شرکت پژوهشی ایرانی در حوزه‌ی دارو و مواد شیمیایی

اعمال تحریم به بهانه جلوگیری از اشاعه‌ی تسلیحات شیمیایی

وزارت امور خارجه‌ی آمریکا در ۲۲ تیر ۱۴۰۳ (۱۲ ژوئای ۲۰۲۴) «شرکت تحقیقاتی حکیمان شرق» واقع در خمینی‌شهر اصفهان را به اتهام همکاری در انجام تحقیقات برای تولید سلاح شیمیایی تحریم کرد. طبق بیانیه‌ی وزارت امور خارجه‌ی آمریکا، این تحریم‌ها بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۳۸۲ (هدف‌گیری اشاعه‌دهندگان سلاح‌های کشتار جمعی و حامیان آن‌ها) وضع شده است.

تحلیل:

برخلاف برنامه‌ی هسته‌ای ایران که قدمت مناقشات آن به بیش از دو دهه می‌رسد، سابقه‌ی ادعای وجود «برنامه‌ی تسلیحات شیمیایی ایران» به سال ۱۳۹۷ و ارائه‌ی ارزیابی آمریکا از عدم تطابق ایران با تعهدات خود ذیل «کنوانسیون تسلیحات شیمیایی» (سی.دابلیو.سی) بر می‌گردد. مبتنی بر این ارزیابی، آمریکا بارها (از جمله در نشست اخیر «شورای اجرایی سازمان منع سلاح‌های شیمیایی») از ایران خواسته است تا به تعهدات خود در این زمینه پایبند باشد. «برنامه‌ی تسلیحات شیمیایی ایران» بهانه‌ی نسبتاً جدید آمریکا در سال‌های اخیر برای گشودن روزنه‌ی فشاری دیگر بر جمهوری اسلامی است. واشینگتن مدعی است ایران به‌عنوان بخشی از این برنامه، در حال توسعه‌ی یک عامل شیمیایی مبتنی بر داروست. به نظر می‌رسد با گسترش جنگ‌افروزی در منطقه‌ی غرب آسیا و احتمال استفاده از تسلیحات شیمیایی با منشأ غیرقابل شناسایی در آینده، نسبت دادن هرگونه استفاده از این تسلیحات در کشورهای منطقه به ایران به امری رایج تبدیل شود. با این حال، مراقبت از تداوم پیشرفت‌های علمی کشور در زمینه‌هایی چون داروسازی و اجتناب از تصمیم‌های عجولانه و محدودکننده به بهانه‌ی اعتمادسازی برای غرب ضروری است.

شماره‌ی خبر: ۰۰۵۱۴۰۳۰۵۱۰۴	تاریخ انتشار خبر: ۲۲ تیر ۱۴۰۳ (۱۲ ژوئیه ۲۰۲۴)
https://www.state.gov/united-states-imposes-sanctions-targeting-irans-chemical-weapons-research-and-development/	
برچسب: وزارت امور خارجه، آمریکا، ایران، تسلیحات شیمیایی، شرکت تحقیقاتی حکیمان شرق، کنوانسیون تسلیحات شیمیایی	

سایر خبرهای تحریمی

سایر اخبار مرتبط با تحریم

- تحریم‌های جدید پکن علیه شش شرکت آمریکایی
<https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-07-12/china-sanctions-six-us-defense-companies-for-taiwan-arms-sale>
- تحریم‌های هم‌زمان نیوزیلند ایران، روسیه و کره شمالی به بهانه‌ی دخالت در تداوم جنگ اوکراین
<https://www.rnz.co.nz/news/political/521857/nz-announces-more-sanctions-over-military-support-for-russia>
- تمدید یک‌ساله‌ی تحریم‌های اتحادیه‌ی اروپا علیه ایران به بهانه‌ی هم‌کاری با روسیه در جنگ اوکراین
<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/07/15/iran-council-prolongs-eu-restrictive-measures-in-view-of-iran-s-military-support-for-russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-and-for-armed-groups-and-entities-in-the-middle-east-and-the-red-sea-region/>

- واشنگتن به دنبال وضع تحریم‌های جدید علیه پکن به بهانه‌ی نقض حقوق بشر

<https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3270322/us-keep-barring-chinese-officials-over-rights-concerns-xinjiang-and-tibet>

- رفع تحریم چین از یک شرکت مخابراتی- نظامی آمریکایی

https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/202407/t20240722_11458075.html

- تحریم‌های جدید سوییس علیه روسیه

<https://www.swissinfo.ch/eng/foreign-affairs/switzerland-expands-its-list-of-sanctions-against-russia/83240038>

- اضافه شدن ۱۱ هدف جدید به فهرست تحریم‌های انگلیس علیه روسیه

<https://www.reuters.com/world/europe/uk-adds-11-designations-russia-sanctions-list-2024-07-18/>

- تحریم ۱۵ شخصیت امنیتی انگلیسی توسط روسیه به علت موضع‌گیری آن‌ها در قبال جنگ اوکراین

https://mid.ru/en/foreign_policy/news/1963129/

- تحریم‌های جدید آمریکا علیه سه فرد و پنج نهاد رژیم صهیونیستی

<https://www.state.gov/sanctions-on-individuals-and-entities-contributing-to-violence-and-instability-in-the-west-bank/>

- تروریست خواندن حماس توسط دولت آرژانتین

<https://apnews.com/article/argentina-terrorism-hamas-israel-palestinians-milei-2806ce6633de66dcebf2a10486dff81d>

- تحریم‌های جدید اتحادیه‌ی اروپا علیه صهیونیست‌ها

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/07/15/extremist-israeli-settlers-in-the-occupied-west-bank-and-east-jerusalem-as-well-as-violent-activists-blocking-humanitarian-aid-to-gaza-five-individuals-and-three-entities-sanctioned-under-the-eu-global-human-rights-sanctions-regime/>

- تحریم آمریکا علیه شبکه‌ی مرتبط با قاچاق مواد مخدر و انسان در مکزیک

<https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy2465>

- تحریم شبکه‌ی تأمین مالی انصارالله یمن توسط آمریکا: تلاش‌های واشنگتن برای قطع دسترسی حوثی‌ها به منابع مالی

<https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy2469>

- اعمال تحریم آمریکا علیه یک سازمان فراملی قاچاق انسان

<https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy2470>

- هکرهای روسیه، اهداف جدید تحریمی وزارت خزانه‌داری آمریکا

<https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy2473>

- تحریم ژاپن علیه چهار شهرک‌نشین صهیونیست در کرانه‌ی باختری

<https://english.kyodonews.net/news/2024/07/73d932dde89b-japan-imposes-sanctions-on-israeli-settlers-in-west-bank-for-1st-time.html>

- تحریم هفت فرد و یک نهاد اسرائیلی تندرو توسط کانبرا

<https://www.foreignminister.gov.au/minister/penny-wong/media-release/human-right-sanctions-response-israeli-settler-violence-west-bank>